

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 06.05.1967, sp. zn. 5 Cz 32/67, ECLI:CZ:NS:1967:5.CZ.32.1967.1

Číslo: 98/1967

Právní věta: I když žalovanému nesvědčí domněnka podle § 54 odst. 2 zák. o rod., není vyloučeno určení otcovství žalovaného.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 06.05.1967

Spisová značka: 5 Cz 32/67

Číslo rozhodnutí: 98

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Určování otcovství

Předpisy: 94/1963 Sb. § 54

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 98/1967 sb. rozh.

I když žalovanému nesvědčí domněnka podle § 54 odst. 2 zák. o rod., není vyloučeno určení otcovství žalovaného.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 6. května 1967, [5 Cz 32/67](#).)

Obvodní soud pro Prahu 10 zamítl žalobu o určení otcovství žalovaného k nezletilé žalobkyni. Z odůvodnění rozsudku obvodního soudu plyne, že neuvěřil tvrzení matky nezletilé žalobkyně o jejím pohlavním styku se žalovaným v tzv. kritické době; naopak z výpovědi žalovaného, podepřené výpovědí svědka P. V. obvodní soud zjistil, že k pohlavnímu styku mezi matkou nezletilé žalobkyně a žalovaným došlo mimo kritickou dobu.

Městský soud v Praze potvrdil rozsudek soudu prvního stupně. Odvolací soud hodnotil výsledky řízení zcela shodně se soudem prvního stupně.

Nejvyšší soud rozhodl o stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu, že rozsudky soudů obou stupňů byl porušen zákona tyto rozsudky zrušil.

Z odůvodnění:

Určení otcovství zasahuje významně do osobních, rodinných i majetkových poměrů účastníků řízení. Vzhledem k tomu je povinností soudu, aby vždy pečlivým způsobem zkoumal zejména, zda žalovanému svědčí domněnka otcovství podle § 54 odst. 2 zák. o rod., a zda otcovství žalovaného nevyklučují závažné okolnosti. K prokázání domněnky otcovství je třeba provedení všech dosažitelných důkazů (hlavně výslechu matky dítěte žalovaného, jiných osob, které jsou informovány o okolnostech důležitých pro rozhodnutí věci popř. znaleckého posudku, jde-li o posouzení skutečností, k nimž je třeba odborných znalostí), jež mohou přispět k náležitému zjištění skutečného stavu věci. Zvláštní význam má výslech matky dítěte; proto je vhodné, aby byl uskutečněn zásadně před procesním soudem. K hodnocení rozdílných tvrzení matky dítěte a žalovaného pomáhá prověření věrohodnosti obou.

V tomto případě soudy obou stupňů nesplnily důsledně povinnost náležitého zjištění skutečného stavu věci; v důsledku toho nejsou jejich rozhodnutí o zamítnutí žaloby o určení otcovství žalovaného k nezletilé žalobkyni dostatečně podložena výsledky řízení.

V průběhu řízení kladla matka nezletilé žalobkyně pohlavní styk mezi ní a žalovaným na den 31. 8. 1962 (tedy v tzv. kritické doby), když tvrdila, že souložila se žalovaným po ukončení společenského večírku, někdy po půlnoci ze dne 30. 8. 1962 na den 31. 8. 1962; po pohlavním styku ji žalovaný odvezl na motocyklu domů. Žalovaný označoval za den pohlavního styku s matkou nezletilé žalobkyně den 30. 8. 1962 (mimo kritickou dobu); ve výpovědi uváděl, že k souloži s matkou nezletilé žalobkyně došlo „navečer v přírodě“, popř. „při rozcházení z večírku v přírodě“. Výpověď žalovaného byla potvrzena jen výpovědí svědka P. V. potud, že podle svědka se žalovaný „před půlnocí vrátil na ubikaci“.

Za tohoto stavu je zjevným nedostatkem řízení, které provedly soudy obou stupňů, že nebyly vyčerpány možnosti k dalšímu prověření údajů matky nezletilé žalobkyně a žalovaného. Zejména bylo účelné, aby byla matka nezletilé žalobkyně vyslechnuta jako svědkyně procesním soudem podrobným způsobem o účastnících a průběhu večírku, o tom, jak se spolu se žalovaným podíleli na zábavě v průběhu večírku, za jakých okolností se pohlavně stýkali atp. Podrobná výpověď matky nezletilé žalobkyně by byla zřejmě naznačila, jaké další důkazní prostředky (především kteří svědci) by patrně pomohli k spolehlivějšímu hodnocení rozporných výpovědí matky nezletilé žalobkyně a žalovaného.

Se zřetelem k tomu, že i podle tvrzení matky nezletilé žalobkyně mělo dojít k jejímu pohlavnímu styku se žalovaným na samotném počátku tzv. kritické doby, vyžádal si soud prvního stupně vyjádření znalce v tom směru, zda nezletilá žalobkyně může pocházet z tohoto pohlavního styku. Ovšem znalec ve svém posudku nedal jasnou odpověď na základní otázku, zda totiž poznatky o porodu a novorozenci (délka, váha a ostatní zevní znaky) vylučují nebo nevyklučují uvedenou možnost. Soudy obou stupňů nepodrobily znalecký posudek důkladnému hodnocení a neprovedly důkaz ani porodopisem, o němž se znalec zmiňoval v posudku. To je závažný nedostatek provedeného řízení, a to i s ohledem na to, že právní domněnka v § 54 odst. 2 zák. o rod. neznamená, že nemůže být v žádném případě určen otcem dítěte muž, který s matkou dítěte souložil mimo tzv. kritickou dobu, tj. v době, od které uplynulo do narození dítěte méně než 180 nebo více než 300 dní.

Soudy obou stupňů porušily tímto postupem zákon v ustanovení § 6, 120 odst. 1, § 132 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 54 odst. 2 zák. o rod.